

Világnézeti táborok az ellenzéken belül

Választói vélemények és preferenciák

A REPUBLIKON INTÉZET ELEMZÉSE

2023. március

- Elemzésünkben világnézeti önbesorolásuk alapján vizsgáltuk meg az ellenzéki választók társadalmi háttérét, pártpreferenciáit, valamint véleményüket az ellenzéki politikai elittről.
- Négy különböző eszmevilágú csoportot elemeztünk, az erős nemzeti érzésű, konzervatív, a szocialista, szociáldemokrata gondolkodású, a zöld, környezetvédő, valamint a liberális, szabad gondolkodású ellenzéki választókat.
- Az ellenzéken belül a nemzetiesen, konzervatívokon kívül a nők dominálnak, különösen a liberálisok és zöldek esetében (55-55%).
- A legidősebb ellenzéki világnézeti csoport a szocialista, szociáldemokrata gondolkodásúak (44%), míg a legfiatalabbak a magukat liberálisként besorolók, akiket pedig a zöldek követnek (44%, 42%).
- A válaszadók lakhelyével kapcsolatban kapott eredmények szerint a liberális és zöld szavazók túlnyomó része fővárosi (32%, 29%), míg a magukat szocialistaként meghatározók között többen élnek a megyeszékhelyeken lakók (30%), a nemzeti elkötelezettségűek pedig a kisebb településeken laknak a legtöbben. (29%).
- A világnézeti táborokon belül leginkább a nemzeti, konzervatív ellenzéki választók (44%), valamint a zöldek (42%) szavaznának szívesebben kívülről érkező politikai erőre.
- A nemzeti érzésű, konzervatív ellenzékiek összességében rosszabb véleményt fogalmazznak meg az ellenzéki politikusokról, míg a liberálisok vannak róluk a legjobb véleménnyel.
- A zöld választók körében népszerűtlenebb Gyurcsány Ferenc, a szocialisták között Gelencsér Ferenc és Ungár Péter.

BEVEZETÉS

A 2022-es választásokra a Fidesz ellenzékén belül elindult egy alacsony szintű blokkosodás, majd a választási kudarc után újra széttöredezett az együttműködő ellenzék. A Republikon Intézet korábbi elemzésében¹ kimutattuk, hogy az ellenzéki választók körülbelül egyenlő arányban szavaztak az ellenzéki összefogás egészére, valamint a pártjuk részvétele miatt a közös listára. Ebből következően részben igaz csupán az a korábbi feltételezés, hogy létrejött a fogalmilag ellenzéki szavazóként leírható választó. Világnézetük és politikai értékítéleteik alapján egy heterogén sokaságot alkotnak az ellenzékre voksolók, a közös pontot csupán az Orbán-rezsim elutasítása jelenti.

Az ellenzéki választókkal foglalkozó sorozatunk² utolsó részében a világnézeti önbesorolás alapján hasonlítjuk össze az egyes ellenzéki csoportokat. Arra vagyunk elsősorban kíváncsiak, hogy az ideológiai, világnézeti önbesorolás alapján mennyire konzisztensek az ellenzéki választók szakpolitikai elvárásai, politikai preferenciái. A téma jelentőségét az adja, hogy a világnézeti önbesorolás stabilabb lehet, mint a pártpreferencia, különösen a 2010 óta folyamatosan mozgásban lévő magyar ellenzéki oldalon.

---

¹ Republikon Intézet (2023) Együtt, külön, előválasztással? Az ellenzéki együttműködési stratégiák választói megítélése. <http://republikon.hu/media/117826/republikon-ellenzeki-strategiak-valasztoi-megitelese-23-01-05.pdf>

² Az elemzés alapjául szolgáló kutatás 2000 fő személyes megkérdezésével készült, 2022. szeptember 15. és 30. között. A kérdezettek olyan magyar állampolgárok, akik a 2022. áprilisi országgyűlési választáson részt vettek, és az Egységben Magyarországért, vagy az MKKP listájára szavaztak. A kutatás nem, kor, iskolai végzettség és településtípus szerint reprezentatív a magyar ellenzéki szavazókra. A kutatás hibahatára 2,2%, az adatfelvételt a Závecz Research készítette.

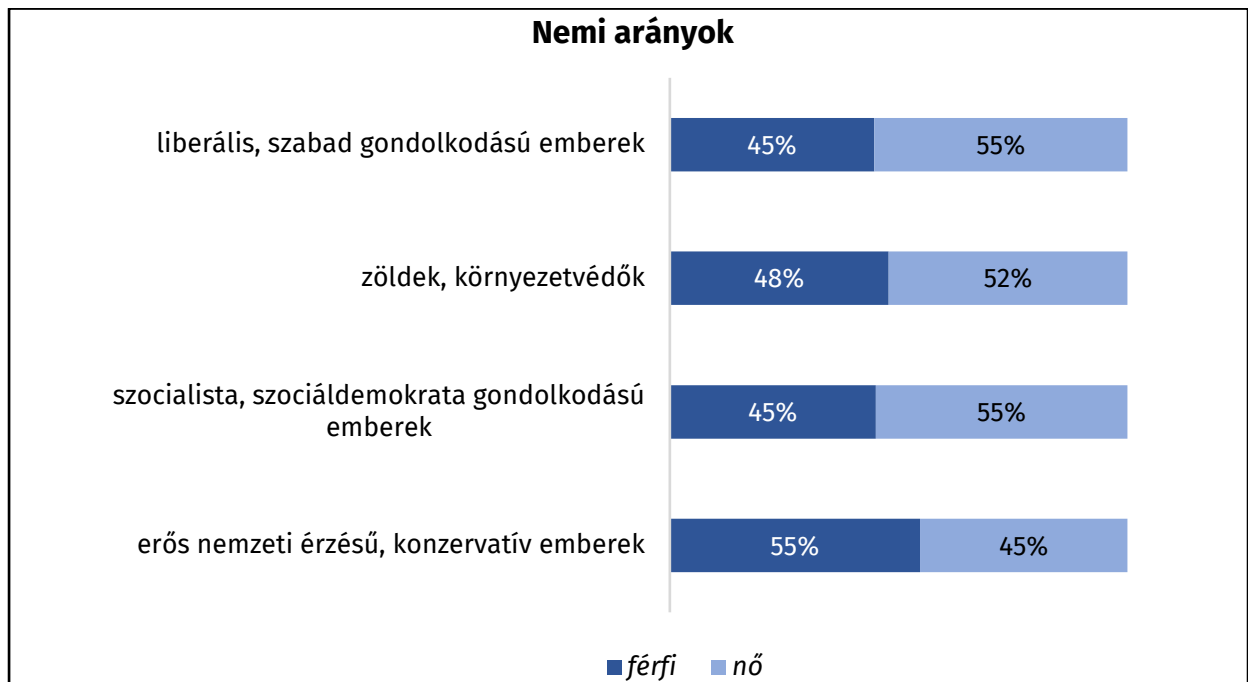
EREDMÉNYEK

A kutatás során a válaszadókat megkértük, hogy jelöljék meg, melyik világnézet áll a legközelebb hozzájuk. Az ellenzéki választók körében a leggyakoribb világnézet a szocialista, szociáldemokrata, amelyet a liberális, szabadgondolkodású követett (1. ábra). A két világnézet lefedi az ellenzéki minta 42 százalékát. Az ellenzéki szavazók 14 százaléka erős nemzeti érzésű, valamint 4 százalékuk konzervatív, hagyománytisztelő. Az adatok tükrében tehát az ellenzék képes volt megszólítani inkább a jobboldalhoz köthető világnézetű választókat is, azonban döntő jelentőségű a baloldali, liberális és zöld önbesorolás. Az elemzés további részében a jelentősebb ideológiai táborokat vizsgáltuk. Ehhez összevontuk az erős nemzeti érzésű és a konzervatív, hagyománytisztelő kategóriákat. Rajtuk kívül a szocialista, liberális és zöld világnézeti csoportokat vontuk bele az elemzésbe. A többi kategóriát ebben az elemzésben figyelmen kívül hagytuk, mivel esetükben nem kifejezetten politikai, hanem magatartásbeli, attitűd alapú önbesorolásról van szó.

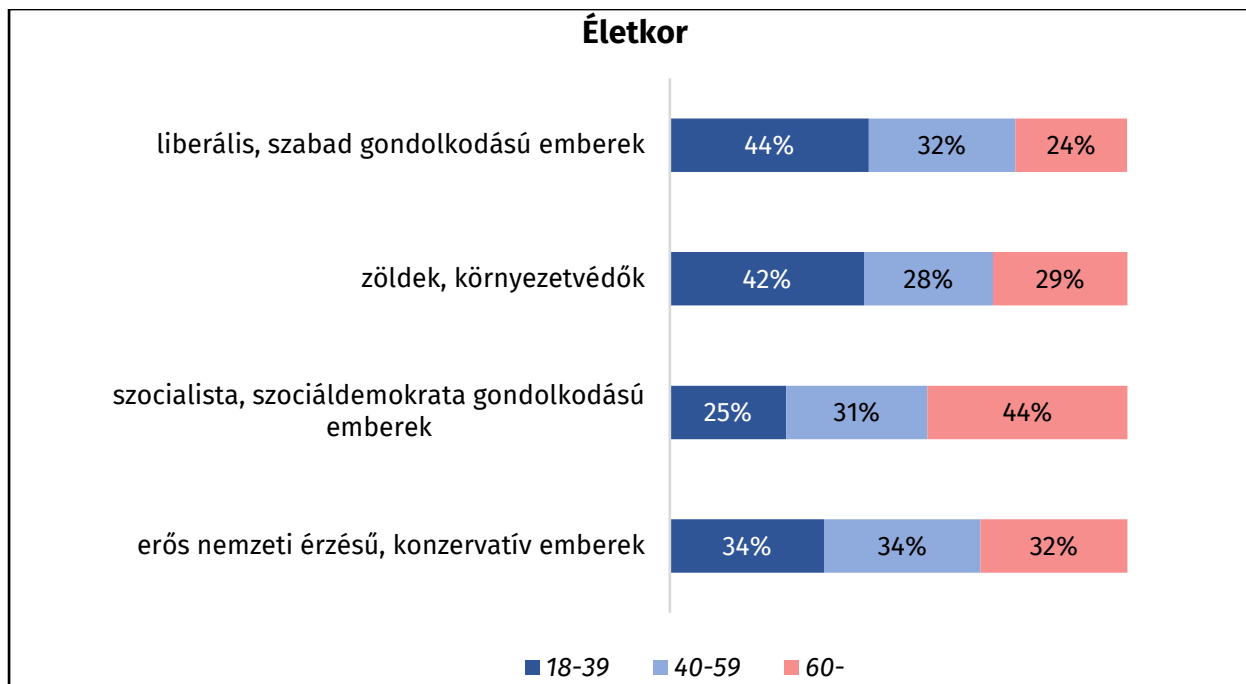
1. ábra: Elsődleges világnézetek

Az elemzésben először azt vizsgáltuk meg, hogy milyen demográfiai, szociológiai jellemzőkkel bírnak az egyes világnézeti táborok. A nemi arányok szerint az ellenzéken belül a nemzetieken, konzervatívokon kívül a nők dominálnak, különösen a liberálisok és zöldek esetében (55-55%) (2. ábra).

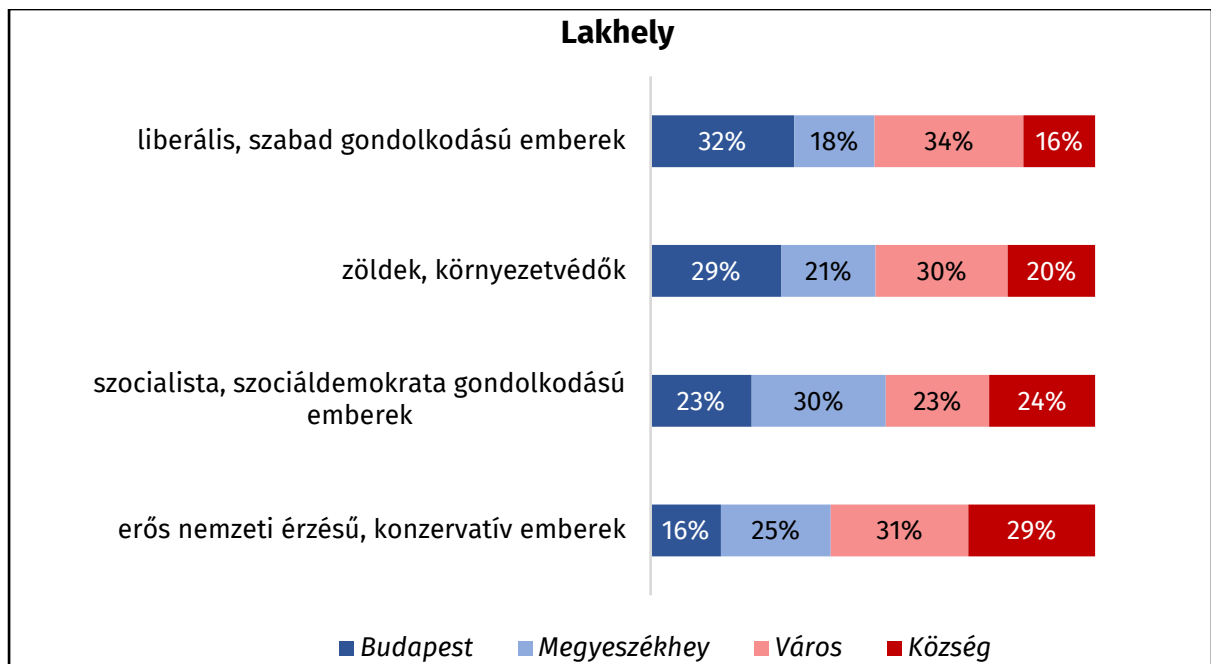
2. ábra: Nemi arányok

A legidősebb ellenzéki világnézeti csoport a szocialista, szociáldemokrata gondolkodásúak, 44 százalékuk 60 éves vagy annál idősebb. A legfiatalabbak a magukat liberálisokként besorolók, akiknek 44 százaléka 18 és 39 év közötti. A liberálisokat a zöldek követik, 42 százalékuk tartozik a legfiatalabb választói csoportba. Az nemzeti érzelmű, konzervatív ellenzéki választói csoport ebben a tekintetben kiegyensúlyozott.

3. ábra: Életkor

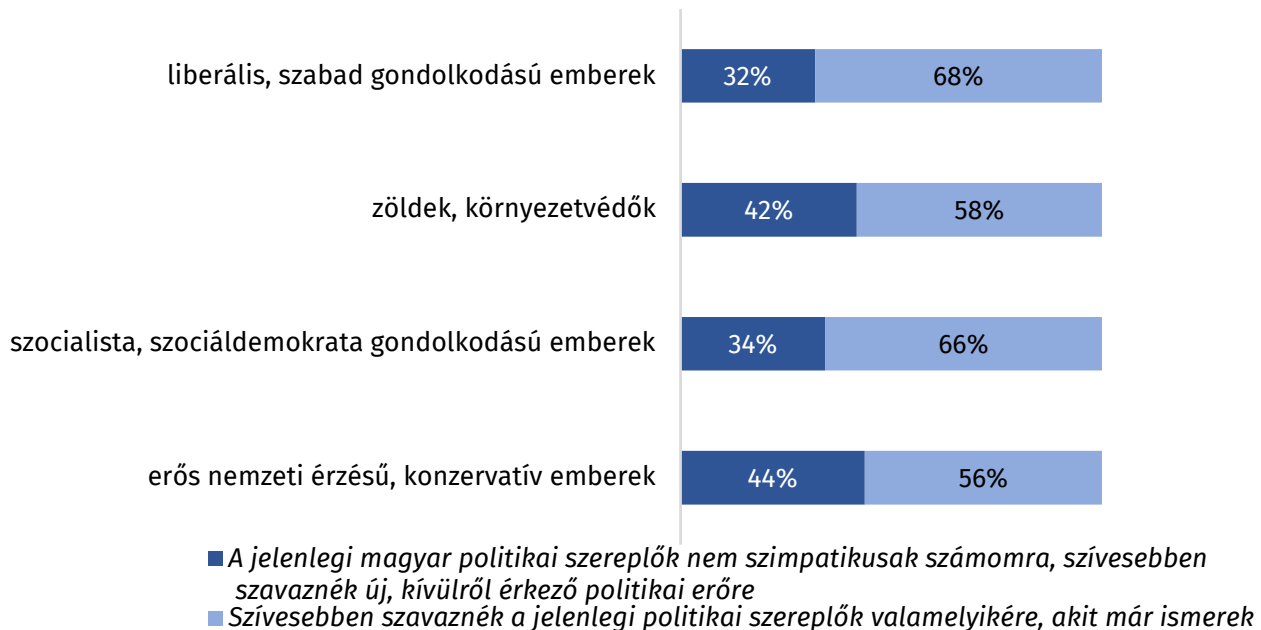
A válaszadók lakhelyével kapcsolatban kapott eredmények szerint a liberális és zöld szavazók nagyobb része fővárosi (32%, 29%), míg a szocialisták közül a legnagyobb csoport, 30 százalékuk megyeszékhelyen lakik. A nemzeti érzésű, konzervatív ellenzékiek közül a kisebb településeken lakók vannak többen (29%) (4. ábra). Ezek az eredmények igazolják a választói csoportokról alkotott általános véleményeket.

4. ábra: Lakhely

Az ún. ellenzékváltás a 2022-es választás előtt is megjelent politikai célként. A választási vereség ellenére az ellenzéki választók többsége nem fogalmaz meg ilyen elvárást (5. ábra). A világnézeti táborokon belül leginkább a nemzeti, konzervatív ellenzéki választók (44%), valamint a zöldek (42%) szavaznának szívesebben kívülről érkező politikai erőre.

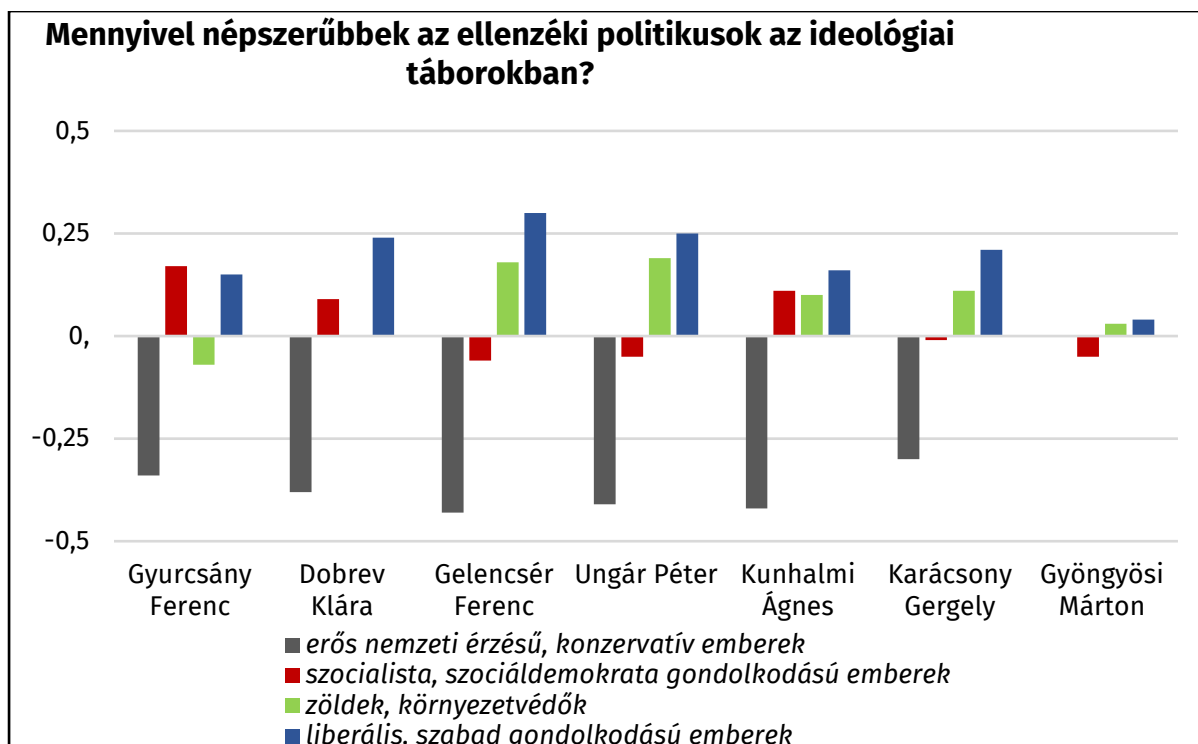
Az ellenzékváltással kapcsolatos vélemények

5. ábra: Az ellenzékváltással kapcsolatos vélemények

Megvizsgáltuk végül, hogy mennyivel népszerűbbek, ill. népszerűtlenebbek az ellenzéki pártvezetők az egyes világnézeti táborokon belül (6. ábra). Az eredmények szerint a nemzeti érzésű, konzervatív ellenzékiek összességében rosszabb véleményt fogalmaznak meg az ellenzéki politikusokról, míg a liberálisok vannak náluk a legjobb véleménnyel. A pártpreferencia esetében élesebben elválnak a világnézeti táborok, ám a politikusi népszerűségben nem jelentkezik akkora mértékben hatásuk. Ami megfigyelhető, hogy a zöld választók körében népszerűtlenebb az átlagnál Gyurcsány Ferenc, valamint a szocialisták között Gelencsér Ferenc és Ungár Péter.

6. ábra: Politikusok népszerűsége, az ellenzéki választók által adott 1 és 4 közötti átlagtól való eltérés mértéke az egyes világnézeti táborok szerint

Az ellenzéki választókról szóló korábbi elemzésünk azt mutatta, hogy az ellenzéki választótábor integráltsága alacsony fokú, világnézetük és politikai véleményük alapján egy heterogén sokaságot alkotnak, közöttük a közös pontot az Orbán-rezsim elutasítása, az ország helyzetével és a magyar demokráciával való elégedetlenség jelenti. Ideológiai önbesorolásuk alapján is egy sokszínű választói csoportról van szó, a legnagyobb aránnyal bíró szocialista világnézet is csak 22 százalékot ér el. Az ideológiai önbesorolás összefügg a korról és a lakhelyről, valamint a politikusok népszerűsége kapcsán is felfedezhető tendencia. Összességében a liberális ellenzékiek elégedettebbek az ellenzéki pártokkal, politikusokkal, míg a nemzeti, konzervatív gondolkodásúak a legkevésbé elégedettek.

Co-funded by
the European Union

A Republikon működését 2018-23 között
az Európai Unió „Europe for Citizens” programja támogatja.